

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Theozofus. — Az az állítás, hogy a buddhizmus hatott a kereszténységre, nem új keletű. Az elmélet a múlt század hetvenes-nyolcvanas éveiben terjedt el szélesebb körben. Propagálói közül legismertebbek: Burnout, Jacollot, Schopenhauer, Haeckel, Seydel, Magyarországon Szász Károly. Álláspontjukat legtömörebben Schopenhauer nyilatkozatával jellemezhetjük, aki kijelentette, hogy: „ami jó eszme van a kereszténységben, azt a buddhizmusból vette át, a többi pedig „zsidó ferdtítés”. Ebben az időben — 1875-ben — alakult meg Indiában Olcott ezredes elnöksége alatt az a társaság, mely a buddhizmust világvallássá akarta tenni. Azt a megállapítást, hogy a kereszténység valami módon a buddhizmussal lett volna kapcsolatban, két tény cáfolja meg. Az egyik: mindezeideig egyetlen dokumentum nem került elő, amely azt bizonyította volna, hogy a buddhizmus hatott az ó-szövetségi zsidóságra, vagy a korai — illetve későbbi — kereszténység vallási felfogására. A második tény: a kereszténység és a buddhizmus között ma sem fedezhetünk fel lényegbeli rokonságot, legfeljebb egyes külsőségekben és erkölcsi előírásokban megnyilvánuló hasonlatosságot, helyesebben párhuzamosságot. (Például: a buddhizmusnak is vannak szerzetesei, ezek gyakorolják a böjtölést). A két vallás alapvető tanításai között azonban nemcsak hogy azonosság vagy hasonlatosság nem fedezhető fel, hanem kifejezett ellentét tapasztalható. Csak egy-két példát hozunk fel illusztrálásul. A kereszténység tanításának sarkköve: a személyes Isten hite. A buddhizmus, amely a sokistenhívő bramanizmus visszahatásaként keletkezett, nem ismeri a személyes Isten fogalmát. A keresztény erkölcs alapja az Isten-szeretet, a halál után az üdvösség elnyerése, a kárhozat elkerülése. A keresztény ember vállalja az életet, úgy fogja fel, mint Isten ajándékát, alkalmat, hogy megállja helyét, győzzön és felemelkedjék. Mit mond ezzel szemben a buddhizmus? Hadd idézzünk egy magyar nyelven is megjelent buddhista katekizmusból. „Mi az a samsáró?” — „A samsáró az a világ, amelyben élünk, a tévelynek, a bűnnek, a születésnek és a halálnak a világa: a származásnak és az elmúlásnak, az örökös változásnak, a kiábrándulásoknak és fájdalomnak, az újra való születéseknek szakadatlan és soha véget nem érő körfutásának a világa.” — „Mi az oka a születésnek, a szenvedésnek, a halálnak és az újra való születéseknek?” — „A bennünk mindnyájunkban meglevő akarát az élethez, és az a törekvés, melynek célja: egyénileg lenni már vagy itt, vagy egy más világban. (Ég vagy paradicsom)”. — „És mi által vehetjük végét ennek a szünet nélkül való körforgásnak?”. — „Azáltal, ha lemondunk az élethez való akaratról; ha legyőzzük magunkban azt a vágyat, amelynek célja az egyéni lét, vagy itt vagy egy más világban. Ez a megszabadulás, a végcélhoz jutás, az út az örök békéhez.” (Buddhista katekizmus. Írta: Subhadra Bhischu. Fordította Eröss Lajos, Debrecen, 1906. 35—36. old.). Az hisszük, az idézet eléggé világosan mutatja a különbséget. A keresztény életigléssel szemben a buddhizmus ki akarja küszöbölni az emberből az életösztönt, hogy megszabadítsa a szenvedéstől. Buddha szavai: „Minden szenvedésnek vége szakad, ha az élethez való akaratról, a létért és élvezetekért való küzdelemtől lemondunk. Ezt az életösztönt le kell győznünk, túl kell magunkat rajta tennünk; függetleníteni kell tőle magunkat s nem szabad neki magunkban tovább szállást adni”. (Buddha benaresi predikációjából). A szerkesztői üzenetek keretei nem engedik, hogy értékeles bocsátkozhassunk a buddhizmussal kapcsolatban. De egy dolog e hosszúra nyúlt üzenetünk idézeteiből is nyilvánvaló: a kereszténység és a buddhizmus között ellentétet, nem pedig hasonlatosságot vagy kölcsönhatást kell megállapítanunk.

Hűséges olvasó. — Ne legyen lelkiismeretfurdalása azért, hogy nem adta át a jobb helyét a templomban egy rosszabbért. Az utólag és elkésve érkezett asszonynak nem állt jogában önt odébb utasítani. Aki jó helyre akar ülni a templomban, jöjjön el a szentmisére idejekorán. Természetes, hogy idős, beteg személy, terhes, vagy karonülő gyermekkel érkező édesanya számára illeik átadni helyünket, ha magunk egészségesek vagyunk és nincs üres hely a templompadokban. Válogatni azonban ezeknek sincsen joguk.

B. M. Budapest. — A Codex Juris Canonici a 940. canonban kimondja: „Az utolsó kenetet csak az olyan esze használatára jutott hívőnek lehet kiszolgáltatni, aki betegség vagy öregség miatt halálveszedelemben forog”. Az „usus rationis”, az értelem használata olyan feltétel, amely szentírási szövegen alapul. Jakab apostol levelében ezt írja: „Beteg valaki közületek? Hívassa az egyház papjait. Imádkozzanak felette, s kenjék meg olajjal az Ur nevében. A hitből fakadó imádság üdvére lesz a betegnek. Ha pedig bűnben van, bocsánatot nyer.” Ezért nem lehet a szent kenet szentségét kiszolgáltatni csecsemőnek és időtátnak. „A csecsemő ugyanis és az idióta (perpetuo amens), akit a csecsemőhöz hasonlónak kell vennünk, nem igénylik, hogy bocsánatot nyerjenek, hiszen nincsenek is bűneik”. (Radó: Enchiridion, II. k. 937. old.) Arra a kérdésre vonatkozóan, vajjon az eszük használatától pillanatnyilag megfosztott betegek felvehetik-e a szent kenet szentségét, a 943. canon ad feleletet. Eszerint azoknak a betegeknek is ki kell szolgáltatni a szentséget, akik ha értelmük birtokában lennének, valószínű, hogy kérnék azt; ki kell szolgáltatni, még akkor is, ha érzékeik vagy értelmi képességeik felmondták a szolgálatot. Ha kétség merül fel arra vonatkozóan, vajjon a beteg elérte-e értelme használatát, halálveszedelem forog-e, vagy meghalt-e, a szentséget „sub conditione”, feltétlenül kell neki kiszolgáltatni (941. can.). Ha a halál beállt, a szent kenet szentségét nem lehet kiszolgáltatni.

Sursum corda. — Abból, amit élete körülményeiről és önmagáról ír, érthető, hogy sokszor levert, nyugtalan és ideges. Jelenlegi munkáját nem szereti, emiatt nehezen végzi azt, teljesítményei közepesek, pedig túldolgozza magát, pihenni szeretne, de nem tud, nem ért hozzá, ráadásul nincsen baráti köre sem, amelyben feloldódhatnék, meg tudna pihenni. A fele is elég volna e sok rossznak. Arra a kérdésére, hol kezdje problémái megoldását és kibogozását, mi azt tanácsoljuk, legelőször is tanulja meg a pihenés művészetét, a helyes kikapcsolódás tudományát. Leveléből úgy látjuk, minden bajának végső okát abban kell keresni, hogy nem érti meg még a pihenés jelentőségét, mibenlétét sem. Mindenek előtt azt kell önmagában nagyon tudatosítania, hogy a helyes és tisztességes szórakozás nem időpazarlás, nem felesleges hívság, hanem nagyon is hozzátartozik testünk, idegrendszerünk, szellemünk frissességének megtartásához. Keresse az olyan alkalmat és társaságot, ahol minél tökéletesebben elfeledheti napi problémáit, ahol feloldódhatik, józúeket kacaghat. Meglátja, ha megpihen, felenged feszültsége, másként látja önmagát, környezetét, életét, javulni fog a munkája is. Nyugodtabban szemléli majd hittünk ama kérdéseit is, amelyeken most sokat rágódik és amelyek, mint írja, gyöttrik önt.

Csodálkozó. — Az erkölcsi értéket mindenütt, a tőlünk távol álló vallások, felekezetek híveiben is fel kell ismernünk és meg kell becsülnünk. Jézus maga tanít rá bennünket. Tudjuk, mennyire megvetették és gyűlölték a zsidók Szamaria lakóit. Jézus mégis szamaritanust tett meg az irgalomról szóló örökszép példabeszéd főhőséül. Ugyanígy megvetették a vámszedőket is. Az igazi áhitatról és a tökéletes imádságról szóló példázatban mégis egy vámost magasztalt fel a szentély előtt dicsekvő farizeussal szemben. Követnünk kell Jézust ebben is: a tőlünk távol álló világnézetűek értékeinek, igazságainak elismerésében. Ez azonban nem jelenti és nem is jelentheti azt, hogy hűtlenné váljunk a saját hitünkhöz és egyházunkhoz. Erkölcsi értékeket találhatunk bőven a saját köreinkben is. Egyházurk tanításaiban pedig az igazságoknak akkora kincs-tárat halmozták fel szentek, tudósok, ihletett szellemek, hogy nem egy, de száz élet sem volna elég, hogy kimeríthessük.